సూర్యసుత

ఆనాడు నేను త్రివేణీసంగమం కడకు పోయినాను. యమునానదీ నీలప్రవాహంలో ఈదులాడే పెద్ద పెద్ద తాంబేళ్ళు పడవల్లోనుండి యాత్రికులు జల్లు మరమరాలను గబుకు గబుక్కున మ్రింగివేస్తూ నీటిక్రిందికి ముత్యాల బుడగలలో మాయమవుతున్నవి. ఎన్ని యుగాలనుండి ఈ కూర్మాలు యమునాజలాల విహరిస్తున్నవో, ఆ నదీమతల్లికి కూర్మవాహిని అనిపేరు వచ్చింది. తెల్లని సుడిగుండాల గంగాప్రవాహం. నీలస్రవంతీ రమణీమణిని కౌగలించుకొనే ప్రదేశానికి మా పడవ వచ్చింది. నేను మంచి ఈతగాణ్ణి. పడవ యమునా కృష్ణగభీరాలపై పోతున్నప్పుడే తటాలున నీటిలోకి ఉరికి మునిగి లోతులకు దిగిపోయాను. నీలమణులకాంతి స్వచ్ఛ గగనాంశుజాలము నన్ను పొదిగిపైచినట్లయింది. మందగజయానములగు కచ్ఛపాలు ఇటు నటు నన్ను చూచుకొనిపోయినవి. ఆ నిర్మల శీతలజల ప్రదేశాలలో చిన్నపాపలా చిట్టిమీనంలా చేతులాడిస్తూ కాళ్ళు కదుపుతూ విహరించాను.

నీటిలోపలి లోతులలో ముందు కొంతదూరము సాగిపోయేసరికి శ్వేతరేఖాపుంఖాలు అతివడిగా నాపైపునకు చొచ్చుకొని వచ్చుచున్నట్లయింది. నేను భ్రమించి నిస్తబ్ధుడనై చేతన ముడిగి ఆగిపోయినాను. ఆ వడుల్లో నేను వానాలప్తెవ్ర గిరగిర తిరుగ నారంభించాను. భయముచే ఊపిరాడక ఒక్క నిమేషమాత్రం తన్నుకొని జలప్రవాహంపైకి వచ్చా. పడవలోని నా స్నేహితులు "అబ్బా, ఏమిరా! నువ్వింక కనపడవనే అనుకున్నాం. ఒక నిముషంపైగా నీటిలోవున్నావే!" అని అన్నారు. నావ దగ్గిరకు వచ్చింది. అంచు పట్టుకొని నావతోపాటు గంగానదీ యమునాధునీ కలిసే ప్రదేశంలోనికి వచ్చాను. గంగానది లోతులేదు. యమునలోతు. యాత్రికులు స్నానమొనరించే వీలుకోసం పురపాలకసంఘంవారు ఆ ప్రదే

శాల నదికి చాలా లోపలిభాగం వరకూ కట్టులపాతి వానిపై పలకలను బిగించి నీటిపైనే దారి ఏర్పరచినారు. ఒక పురోహితుడు "త్రివేణీసంగమస్థానే సకలపాప పరిహారార్థం గంగా యమునా సరస్వతీ సంగమ స్నానం కరిష్యే" అని మంత్రాలు చదువుతుండగా మేమందరం స్నానాలుచేసి పవిత్రుల మయ్యాము.

2

త్రివేణీసంగమచిత్రం నామనస్సు కలచివైచినది. మరునాడు సాయం సమయాన మరల పోయి అంతర్వాహినియగు సరస్వతీధునీమతల్లిని దర్శించుదాముగాక! అని నీటిలోనికి ఉరికినాను. ఆ పవిత్ర ప్రదేశమంతా వెదికినాను. ఊపిరాడక బయటకు వస్తూ మళ్ళా మునుగుతూ బంగారువర్ణ మెరసికొనిపోవు ప్రవాహమాల ఆ నీలిసుడుల్లో ఏ తెలివడుల్లో ఎక్కడైనా ప్రత్యక్షం అగునాయని ఈదులాడినాను. విసిగివేసారి ఒక్కయామం ప్రయత్నించి సంగమస్థానం కర్రలకడ తేలినాను. తలనుండ ప్రవహించే కాలువల్ని వేళ్ళతో తుడిచుకొంటూ నీటిపొరలు క్రమ్మిన కనుల మిటుకరిస్తూ ఎదుటచూస్తే ఎవ్వరూలేని ఆ ప్రదేశాన ఆప్రవాహాన ఈదుతూ ఒకబాలిక కానవచ్చింది.

కన్నులు తుడిచికొని మరలచూచా. నల్లని పట్టుకుచ్చుల వేణీభరం యమునానీలజలప్రవాహాల ఒరిసికొని కలసిపోవగా మిరుమిట్లు గొలిపే బంగారం తీగె చేతులతో నీటిని వెనుకకు త్రోసుకుంటూ, నవ్వుమొగముతో ఆమె ఆ నీట తేలుతూయున్నది. ఇటూ అటూ ఏదైనా పడవ ఉందా అని చూచాను. నావలు గాని తీరాలబండిగాని, ఇతర మనుష్యుల దర్శనం గాని నాకు కనుచూపుమేర ఏదైనా కనబడలేదు. కొంచెము ఆశ్చర్యం పొందాను. కోటసంగతి జ్ఞప్తికి వచ్చింది. అలహాబాదుకోటలో ఇంగ్లీషు కుటుంబాలు అనేకం ఉన్నవి. ఆంగ్లేయబాలిక ఎవరో ఈదులాడుతున్నది కాబోలు అనుకొని, మన దేశ స్త్రీ లట్టి సంతోషాలకు పెట్టిపుట్టరుకదా అని

కథా నిలయం
3414
శ్రీకాకుళం

నిట్టూర్పు పుచ్చి, ఆశ్చర్య హృదయాన ఆ బాలకనే చూస్తే నీటిలో నిలిచి ఉన్నాను.

ఇంతట్లో ఆమె నన్ను తనకడకురమ్మని సైగచేసింది. హృదయం దడ దడమంది అది యేమిటనీ! నన్నుకాదు, నా వెనుక ఎవ్వరైనా ఉన్నారేమో అని వెనక్కు చూచా. ఒక్కరి జాడాలేదు. మళ్ళీ ఆమె వైపే చూచా. ఆమె స్పష్టంగా నా వైపు చేయి విసిరింది. ఆ సాయంసమయాన ఆ ప్రవాహాల బంగారు సూర్యకిరణాలు ఆమె బాహువుల తళుకులకు ఎంతమాత్రం తుల తూగలేవు. కొంచెము భయపడుతూనే బార యీతలో మకరంలా ఆమెకడకు పోయినాను.

ఆమె ఆంగ్లబాలిక కాదు. చెవులకు కాంతుల మెరయు వజ్రాల కర్ణా భరణములున్నాయి. మనోజ్ఞమైన మేఘాలమాటునుండి మేలమాడుతూ నవ్వే బాలభానుబింబంలా ఆమె ఫాలాన ముత్యాల పాపటబొట్టు వ్రేలాడుతోంది. మెలికలలో, నీలితళుకులలో, వంపులమృదువులలోముంగురులు, నీలిచాయలలో కలుస్తూ చెట్లనీడల తిరుగాడే సూర్యకిరణంలా, బంగారు పట్టులా ఆమె వెనకనే వేణీభరం ఆ నీటిలో ఆమె చుట్టూ వ్యాపించి ఉంది. నీట ప్రతి ఫలించే సంధ్యాంశువులులా ఆమె కన్నుల నవ్వుతూ పక్ష్మల మాటునుండి నన్ను చూచాయి.

ఈమె ఒక గొప్ప బ్రహ్మసమాజక కుటుంబం బాలిక అనుకొన్నా! ఇంగ్లీషుభాషరాని బాలిక ఈత నేరుస్తుందా అని "ఎందుకు పిల్చినారండి?" అని ఆంగ్లంలో ప్రశ్నించాను. "నాకు భాషలన్నీ వచ్చునండీ! మీ తెలుగుభాష చాలా తియ్యనైన భాష. అందులోనే నాతో మాటాడవచ్చునులేండి" అని యామె అంది. నాకు కలిగిన ఆశ్చర్యానికి పరిమితేలేదు.

నేను:—మీరెవరు? ఎందుకు నన్ను పిలుస్తా?

ఆమె:—నువ్వు కంగారుపడకపోతే చెపుతా.

నేను:—చాలా ధైర్యస్తున్నే!

ఆమె:—నేను సూర్యదేవుడి కూతుర్ని.

ఆ బాలిక నన్ను వేళాకోళాలు చేస్తోంది కాబోలు అనుకొన్నాను. తెలుగువచ్చిన ఈ బాలిక ఎవరు? ఈ ప్రయాగలో నివసించడానికి కారణం ఏమిటి? అని నా మనస్సు పరి పరివిధాలపోయింది.

ఆమె:—నేను ఆంధ్రబాలికను కాదయ్యా! నువ్వు సరస్వతీనదీ ప్రవాహము చూడాలి అని వచ్చావు. నువ్వు చదువుకొన్న వాడవుకదా! సరస్వతీ ప్రవాహము కథలలో ఉంది కాని, ఇక్కడ కనబడుతుందా ఎందుకయ్యా ఇంతవరదాకా ఒకటే నీటి లోతుల్లో ప్రాకులాడుతున్నావు నువ్వు?

నా హృదయంలో ఏదియో ప్రతిధ్వనించిపోయింది. నా మనస్సులోని సంగతు లీమె కెట్లా తెలిసినాయి? నా గుండె మహావేగంతో లోకాలు చరింప సాగినది.

నేను:—మీరు చెప్పే సంగతులు నాకు అర్థంకావటంలేదండీ?

"నేను సూర్యుని పుత్రికను. యమున మా అక్క! నేను రంగుల మ్మాయిని. అప్పుడప్పుడు మా అక్క కెరటాల్లో ఆడుకుంటూ ఉంటాను. నీకు నిజంగా అంతర్వాహినియగు సరస్వతే కనపడాలంటే నాతో రా!"

అని ఆమె నీటిలోనికి మునిగినది. ఆ నిర్మల నీరాలలో స్నిగ్ధమై, బంగారు చేపలా దిగంబరియై ఆ బాలిక స్వర్ణకాంతుల ఒరసికొనిపోతూ తన దేహం చుట్టూ వివిధ వర్ణాల వెలిగొందు వేణీభరవీచికలు వ్యాపిస్తూ ఉండగా మునిగిపోయింది. నాచేయిపట్టుకొని తనవెంట లాగికొంటూ నీటి లోతుల్లోకి దిగిపోయింది. ఆమె హస్తతలం నాచేతిని పట్టగానే, నా ఒళ్ళంతా విద్యుల్లతలు ప్రాకిపోయినాయి. అత్యంతశీతలమైనట్లుగా, మహోష్ణప్రవాహమైనట్లుగా, శుభ్రమోహన గంధాలు అలమినట్లుగా, ఆమెస్పర్శ నన్ను ఏదోవివశత్వంలో ముంచింది. అలా ఆకర్షింపబడి ఆమె వెనుకే ఈదుకొంటూ నీటిలో మునిగిపోయినాను.

ఇరువురం ఈదుకొంటూ ఎన్ని లోతులకుపోయినామో! కొంత సేపటికి ఆమె భూమిపై నిలిచింది. నేనూ అచ్చటే ఆమె ప్రక్క నిలిచాను. ఆమె నాసర్వస్వం లాగుకొని చిరునవ్వునవ్వి, నాఫాలము స్పృశించింది. నా ముఖాం

చలాల చుట్టు వేళ్ళతో స్పృశించి నా చుంబకం పైకెత్తి "ఏమయ్యా రసపిపాసి! నీ హృదయంలో సర్వతీనసీ ప్రవాహాలు దర్శించాలని దివ్యకాంక్ష కలిగిందికాదూ! నేను సూర్యసుతను. చంద్ర సూర్య మండలమధ్యస్థ శీతల పాలాల సర్వరసాత్మకుడైన సూర్యదేవుడు అధివసించి ఉంటాడు. ఆతనికి నేనూ మా యమునా ఉద్భవించాము. గంగ సూర్యసహోదరి. సరస్వతీ నదీమతల్లిని సావిత్ర్యాత్మమైన సూర్యతనయ, గంగా యమునా సరస్వతీ సంగమం కావ్యచిత్రగానసంగమమే! ఈ త్రివేణి సంగమ రహస్య జిజ్ఞాసువు పైన నీయందు నా మనస్సు లగ్నమైంది. నీకు నేను ప్రత్యక్షమైనాను!" అని ఆ బాలిక కిలకిల నవ్వింది.

నాకు అంతా అగమ్య గోచరం అయింది. ఈ బాలిక ప్రత్యక్షం అవడం ఈ రోజులలో ఎలా సాధ్యం? అది కథలలో మాత్రం ఉన్నది.

"అనుమానం ఎందుకు స్వామీ?"

"ఇప్పటికే నాకు ఇదంతా మాయా! లేక ఈదలేక నేను నా ప్రాణాలు భౌతికంగా వదిలేస్తే నాకు నీ దివ్యదర్శనం అయిందా? ఏమీ తెలియక ఈలా నిలుచుండిపోయాను!"

"ఓయి వెర్రివాడా, నువ్వు కళాతపస్వివికావా?"

"కళకోసం, కళావధికోసం, కళాపరమార్థంకోసం ఎన్ని సంవత్సరాలనుండో మనస్సులో, భౌతిక జీవితంలో, హృదయంలో వెదుకుతున్నాను."

"అందుకనేకాదా! నేను నీ ఎదుట సాక్షాత్కరించింది. రాత్రి త్రివేణీ సంగమ పవిత్ర దర్శనను చేతువుగాని!"

3

సూర్యసుతా! నువ్వు లలితకళాస్వరూపిణివి. నువ్వు కావ్యానందానివి. నీరూపమే గీతమై, నీచూపులే నుడికారమై నీ దేహలావణ్యమే మధురమత్తారీతియై, నీ కాకలీస్వనాలే ఛందస్సులై, నీవే భావమై, నీ ప్రేమే రసమై నాకు దర్శనం ఇచ్చింది.

"ఓ సూర్యసుతా! ప్రణయదేవీ! ఈలా నాకీ త్రివేణీ సంగమం దగ్గిర ఏలా ప్రత్యక్షమైనావు? నేను మనుష్యుణ్ణి. నువ్వు దేవవనితవు! నాకు కలఅయి వుండవచ్చును. సర్వస్వతీనకి దర్శనంచేసి, ఆ చీకట్లో మేం ఇద్దరం పైకితేలి ఈదులాడుతూ, ఆమెచే ఆజ్ఞాపితుడనై అలహాబాదులో మా మకాముకు వచ్చాను.

"ఎక్కడికి వెళ్ళావురా?" "ఇంతసేపు ఈతేనా!" "మతి ఉన్నదా!" అనే ప్రశ్నలు స్నేహితులు వర్షం కురిపించారు.

నా రహస్యం ఎవరికి చెప్పను? ఇంత చిన్నతనంలో నాకు మతి పోయిందనుకుంటారా? అవి కాలేజీలు విడిచిన కొత్త సంవత్సరాలు. "బాపిరాజును మదరాసు మోవవాకం ఆస్పత్రిలో చేర్చండిరా" అంటారా!

ఆమె వారికెందుకు ప్రత్యక్షం కాకూడదు? నాతో మాటలాడిన విషయాలు వారితో ఎందుకు వ్యక్తం చేయరాదు.

కాని ఆమెను కలుసుకొన్నాను! ఆ నీటిలోతుల్లో బంగారు వెలుగులు ప్రసరించిపోతూ ఉండగా, బంగారు పద్మాలు తనబంగారు వేణీభరంలో ధరించి తెల్లని హిమస్వచ్ఛ శరీరయై మకరవాహనయై, తెల్లని పద్మాలు అలంకరించుకొన్న జాహ్నవి కుడిచేత పట్టుకొని, నీలికలువలు నీలి జడలలో అలంకరించుకొని నిర్మలనీలాకాశ దృశరీరయై, కూర్మవాహనయైన యమునా దేవిచేతిని ఎడమచేత పట్టుకొని నాకు ప్రత్యక్షమైన సరస్వతీదేవీ, ఆ త్రివేణీ దర్శనము నిజముకాదా?

నాకా దర్శనం కాగానే ఆ నీటి లోతుల్లో ఆమెతో వారి ఎదుట మోకరించాను! వారు నన్ను ఆశీర్వదించినారు. ఆ తర్వాత వారు మువ్వురూ మాయమయినారు. మేము ఇరువురమూ పైకి తేలి వచ్చినాము.

"ఓయి శిల్పి, మేము దివ్యవనితలం. మాలో కొందరికి మానవులపై ప్రణయ విలసనం కలుగుతుంది. నిన్ను నేను ప్రేమించినాను ఇది విచిత్రమని అనుకోకు. కవివైన నీకు నా ప్రేమలోని నిజం తెలియదా రాజా!" అని ఆ బాలిక అన్నది. అప్పుడు నేను

"మర్త్యుడను నేనహే
అమరకాంతవు నువ్వహే
నీకు నాకు పొందు ఎట్లూ?
కలల మునిగిన నేనహే
కలల మధ్యన నీవహే
నాకు నీకూ చెలిమి ఎట్లూ ?
దైహికమ్మున నేనహే
దేహాన కావలను నీవహే
నీకు నాకూ కౌగిలెట్లూ ?"

అని నేను ఎవరో ఒక ఆశయకాంతను చంద్రికగా దూరాన నా స్వప్నాల దర్శించి నా చిన్నతనంలో గోదావరీ తీరాంగ్ల విద్యాశ్రమ వాసినై పాడుకొన్నాను.

ఆ పాట ఇప్పుడు మళ్ళీ పాడితే ఆబాలిక విని నవ్వుతూ నాతోపాటు యమునా జలాల తేలియాడుతూనే పాడింది.

"ఒక తారకాకాంతి
ఒక దివ్యలిప్తలో
వీడి నేలకు వచ్చె
ఆ కాంతిపుంజమే
ఆనాడు రెండయ్యె
రెండు కిరణాలలో
ఒకటి నేనేనోయి
ఒకటి నువ్వోయీ!
నువ్వు మర్త్యుడవైతి
నేను దివిజనుసుమ్ము
జన్మ జన్మాలుగా
తన్మయకళాపూజ

శిల్పిగా భిక్షుగా
కవివౌతు నటుడౌతు
పాటలో పదగతిలో
నన్నుగూర్చే పాడినావూ
నన్నుగూర్చే ఆడినావూ
ఒకనా డజంతాను
ఒకనాడు ఆంధ్రపురి
ఒకనాడు బెన్వ్రాంటూ
ఒకనాడు రోజెట్టి
నా బొమ్మలే వేసి
నన్ను శిల్పముచేసి
ఆరతిచ్చావురా
ఆత్మనర్పించావు
వెదుకుతూ వెదుకుతూ
నిదరలేని కలల
నన్ను గూర్చే పాడినావూ
నన్ను గూర్చే ఆడినావూ
ఈ నాటికీ జన్మ
ఈ రూపు ఈ ప్రేమ!
ఈ త్రివేణిలో వచ్చినానూ
ఈవు నేనే సుమ్మ ఇచటా!"
అని పాడి పకపక నవ్వింది.

ఈ మాటలన్నీ స్నేహితులకు ఎలా వర్ణించి చెప్పగలను.

4

నా ఈ యౌవనంలో నాలోని ఏదోశక్తి నన్ను పరవశుణ్ణిచేస్తూ

నా హృదయంలో రాగాలు పాడిస్తూ ఈలా ఈ త్రివేణీ సంగమంవరకు కొనివచ్చింది.

అక్కడ ఈ బాలిక నాకేలా ప్రత్యమైనది. నేనమ్మనా, నమ్మగలనా? నమ్మక ఏమి చేయను? ఈ బాలిక తన వేణిలో అలంకరించుకొనిన నీలి కలువను నాకు ప్రేమతో తీసి ఇచ్చింది. ఆ కలువపూవు పట్టుకునే మా బసకు వచ్చాను "అది ఎక్కడిదిరా ఇంత అందమైన నీలికలువ మన ఆంధ్రదేశంలో లేదు" అన్నారు స్నేహితులు. ఆ స్వప్నం నిజమే! ఆమె నిజంకాదా?

మేము ఇద్దరం ఆ రాత్రి విడిపోయినప్పుడు పకపక నవ్వుతూ ఒక్కసారి నన్ను గాఢంగా తన హృదయానికి అదుముకొని నా కనులమధ్య ముద్దిడి నీటిలో ఉరికి మునిగిపోయింది.

ఆ మరునాడు సాయంకాలం ఒక్కణ్ణే వెళ్ళినాను. ఆమె దర్శనమే లేదు. ఒక్కణ్ణే! అక్కడ ఆమెను "సూర్యసుతా! సూర్యసుతా!" అని పిలిచినాను.

ఏదో తీరని ఆవేదన. నేను చల్లగా మూర్ఛపోయాను కాబోలు.

నా స్నేహితులు నా కోసం వెదుకుకుంటూ వచ్చారు. నన్ను మూర్ఛలోనుంచి లేపడానికి ప్రయత్నించారు. నిష్ఫలం అయి, వెంటనే బండిలో మకాముకు తీసుకువెళ్ళి ఒక వైద్యుణ్ని తీసుకువచ్చారు. ఆయన ప్రయత్నించి విసిగి వేసారి వెళ్ళిపోయాడు.

ఉదయం నాకు మెలకువ వచ్చింది. బలహీనత్వంలేదు. జ్వరంలేదు. ఒక స్నేహితుడు సూర్యసుత నా కిచ్చిన నల్లకలువన్ను చూపిస్తూ "ఒరే! బాపన్నా!! ఎక్కడ సంపాదించావురా చెక్కుచెదరలే దిది!" అన్నాడు.

నా గుండె మహావేగంతో మోగిపోయింది. బలవంతంగా నా స్నేహితులను ఆ పట్టణంలో నెలరోజు లాపాను. ఆమె దర్శనంమాత్రం సున్న.

త్రివేణీసంగమంలో ఈదాను. నీటిలోతుల్లో ఊపిరాడనంతవరకూ

నిలిచాను! ఆ దినాన గంటలు ఈపిరాడింది. ఈ దినాన ఒక నిమేషమూ నీటిలో ఉండలేకపోతున్నాను.

5

మేమంతా తిరిగి మా ఊరు వచ్చివేశాము. నేను చిక్కిపోయినానట. నా కళ్ళు గుంటలు పట్టెనంట. నా పెదవులలోని నవ్వులు ఇంకేడకో ఇంకిపోయినవంట!

నా ప్రేమ! దేహ సంబంధమైనదికాదు. అవునుకూడా! కామతృప్తి నేను వాంఛించానా? ఆ దివ్యబాలిక ఆ పరమసుందరి నా సూర్యసుత నా చిన్ననాటనుండి నా కలలలో నా ఎదుట దూరానతోచే వెన్నెలలరాణి సౌందర్యరసాధిదేవి. త్రివేణికడ దర్శనమిచ్చి నాకు తన పరమ సౌందర్య రూపంతో ప్రత్యక్షమై అలా మాయమైన ఆ బాలిక దేహము నే నెలా వాంఛించను? ఆమె నిజముకాదన్న ఆమె నాకు ప్రేమాంకితము చేసిన నీలి కలువ వాడక, పరీమళముపీడక నా మంజూషలో దాగివున్న దే!

గయా కాంగ్రెసుకు సభ్యునిగా పోయి తీర్థయాత్ర సేవితుడనైన నా కీ పరమ రహస్య సందర్శన మేమిటి? యీ ఆవేదనా జీవిత మేమిటి?

అవును, నా చిన్నతనాన్నుండి చంద్రికాంతి రూపిణియైన వెన్నెల బాలికను ప్రేమించాను. ఆమెపై పాటలు పాడాను. ఆమె నా హృదయంలో సౌందర్య పరమావధి. నా ఎదుట నేను దర్శించే బాలలు మామూలువారు. కొందరు ఎక్కువ అందాలవారు!

వట్టి దేహసౌందర్యమా మనుష్యుడు జీవితంలో వాంఛించేది?

దేహసౌందర్యము మనుష్యుడు కోరతాడు. అతనికి ఆశయమైన దేహసౌందర్యము అతడు వాంఛిస్తాడు కాని ఏ దివ్యముహూర్తంలోనో ఎవరో ఒక బాలిక, అతనికి సందర్శన మిస్తుంది. అతడు ప్రేమించక మునుపు అతని హృదయాన, అతని స్వప్నాల ప్రత్యక్షమయ్యే బాలికకు ఉన్నరూపం వేరు. యీనాడు తన సర్వస్వమునూ అద్భుతమై మహాశక్తి వంతమైన ఆ ప్రేమాకర్షణ చేసిన వ్యక్తి రూపం వేరు.

నా కలలలో ఉన్నవ్యక్తి మసక మసక చీకటి వెనక ఉండేవి. నేడు త్రివేణి సంగమంకడ ప్రత్యక్షమైన ఆ నగ్నబాలిక ఈనాడు సుస్పష్టమైన ఆనాటి తెరవెనక బాలికే!

ఎవరీ మూర్తి? సూర్యసుత అనే పేరు ఏమిటి? నేను వర్ణ విన్యాస లీలాయోగిని, ఆమె వర్ణ విన్యాస కళాధిదేవి! నేనా? నేను కంఠాన మధురాలు సాగ, పుల్కాల పొందుతూ గీతికల పాడుకొనే యువకుడను. ఆమె శబ్ద బ్రహ్మమైన సూర్యదేవుని అనుగు తనయ.

సూర్యతనయవు నువ్వు దేవీ
సొబగులాడివికాదె నీవూ,
నీలోచనాలలో నీలిచూపులలోన
నిత్యభాసితమంట నిఖిలవర్ణాలటే సూర్య
నీ నవ్వులోవిరిసె నీ మాటలో వెలసె
నిర్మలరసానంద నిరతిశయకావ్యాలు!"

మేము బాలకులం ఒక కొత్తలోకం, ఒక కొత్తవేగం, ఒక కొత్త శక్తి ఎదుట. వెనకువెళ్ళ మనస్సు ఒప్పదు. ముందుకు సాగిపోవ ధైర్యం చాలదు. ఆ ముందులో త్రివేణి ఉన్నది. ఆ వెనకలో త్రివేణి ఉన్నది. నేడు నేను దర్శించిన త్రివేణికి అర్థమున్నదా?

నదులుగా ప్రవహించే మా హృదయాలు నదములై పాశ్చాత్య దిశోన్ముఖాలైనాయి. హిమాలయ శిఖర సౌందర్యంలో భాగస్వాములమైన మాకు బయళ్ళు, అడవులు, రోగాలు, క్షుద, సిద్ధార్థ రాజకుమారునికిమల్లే దర్శనం అయ్యాయి.

పొలంలో కర్షకుడు, పొగగొట్టంపక్క కూలివాడు, ప్రాణంపోసిన ఇనప వస్తువులు, ప్రకృతిని కైవసం చేసుకొనబోయే ప్రజాహృదయం.

సూర్యసుతా! అగ్నిస్వరూపిణీ! ఆనందమూర్తీ! ఎక్కడే నువ్వు?

6

ఏ చదువు లానాటివి? ఈనాడు దేవతామూర్తివంటి నా గురువు నన్ను గంగా యమునా సరస్వతీ సంగమ సౌందర్య రహస్యం తన నిడిపైన వెన్నెలలో గులాబి మొగ్గవంటి దేశికాంగుళితో చూపించినాడు.

"నీ వెవరవో బిడ్డ నిలిచినా వీ బయలులో
నీ జన్మవెనకేమి నీ జాతివెనకేమిరా?
వెనుక తెలియని నీకు వేగమెందుకు బాల
వెనక ముందుల శ్రుతికి వేయి అడుగులు ముందు!"

అన్న అతని ఆంగ్లగీతము నాకు ఝల్లుమనిపించింది.

నీపరునది లేక నీపరు ఆనకట్ట లేదు, టెన్నెసీనది లేక టెన్నెసీ అనకట్టలు లేవు. అనేక యుగాలనాటి గోదావరికి ఈనాటి ఆనకట్ట ధవళేశ్వరం దగ్గిర! ఇంక ముందెన్ని ఆనకట్టలై సర్వప్రపంచమూ సస్యశ్యామలమౌనో!

నా సూర్యసుత మాయమైన యీ ఆవేదనతో మా వూరునకు పది మైళ్ళదూరంలోవున్న సముద్రతీరంలో కూర్చుండి ఉన్నా! నాపక్క ఎవరో కూర్చున్నట్లే తోచింది.

ఏదో మధురపు త్తత నన్నలమివేసింది. ఏవో దివ్య పరీమళాలు నాకు వివశత్వం కలుగ జేస్తున్నవి. గజ గజ వణకినాను. తల నెమ్మదిగా తిప్పినాను. నా ప్రక్క సూర్యసుత నా వైపు ప్రేమపూరిత వీక్షణాలు పరుస్తూ కూచుని ఉన్నది.

"ను....ను....వ్వేనా!" అని నేను గద్గదస్వరంతో పలికాను.

"ఏమిటి అలా వణుకుతావు స్వామీ!" అని ఆమె ప్రశ్నించి నా మెడ చుట్టూ తన వెన్నెల కిరణాల చేతులు పెనవైచినవి.

అది ప్రేమా! అది మహాద్భుత సౌందర్యానుభవమా? అది సర్వ మానవ హృదయ ప్రవాహమా?

ఆమె నాకు ప్రసాదించిన అధరోష్ఠామృతము ఆకాశ తేజస్స్వరూప క్షీరసముద్ర మథనజనిత మేనా?

ఆమె మాటలు త్యాగరాజస్వామి గీతాలా? పొలాల సాయంతనాల ఎరుపు వెలుగు అంచులు కలిసిపోవు పొలము పడుచుల వలపుల పాటలా? గోధూళిదూసరిత గోపబాలకుని పిల్లంగ్రోవిస్వనాలా? పాలకై కాలకుకట్టిన చిట్టిపగ్గాల లెక్కగొనక ముందుకురుకు ఆవుదూడల అంభారవాలా? గడ్డి కోసిన మాలెతల పవిత్ర కంఠగత క్రమగాంధర్వమా? ధాన్యయంత్రాన పనిచేసి ఇంటికరుగు కూలీలజట్టుల గంభీర సంతోష నాదాలా?

"బాపూ! వచ్చావా? అంత ఆవేదన ఎందుకు, రానని?"

"నువ్వు దేవవనితవు, నా పూజ కై కొంటావు! నాకు సహధర్మిణివి కాగలవా దేవీ?"

"ఓయి అమాయక బాలకుడా! లేకపోతే నీకు త్రివేణీ సంగమంకడ ఎందుకు కనుపించాను?"

"కనుపించావు, నా హృదయాన్ని పువ్వు నలిపినట్లు నలిపావు."

"ఓయి కళాతపస్వీ! విను, అనుమానం నీ హృదయంలో ప్రవేశించింది. నేను మాయమయ్యాను. ముందుకు పోయేవాడు వెనక్కుచూచి, వెనక సంగతి తెలుసుకొని, వెనక్కు శ్రుతిగా ముందుకుపోవాలి. బయలుదేరే వూరు ఉంది. చేరే ఊరు ఉంది. విశ్వకళాకారునికి బయలుదేరిన ప్రదేశం తెరవెనక, చేరవలసివ ప్రదేశం తెరవెనుక: కాని వెనుక ప్రదేశాలు తెలుసును. ముందుచూపుకు గోచరమయ్యే ప్రదేశాలున్నాయి. అంతేకాని వదిలిన మజిలీకే మళ్ళీ చేరుతావా?"

"ఓసి దివిజబాలికా! నాకు వేదాంతం రాదు. కాని కళాతపస్వినై నిన్ను ప్రేమింపగలను. నీ దివ్యనీలిలోచనాలోని పరమ సౌందర్యాలు దర్శిస్తూ యుగాలు ఉండిపోగలను. నీ అద్భుత రేఖాసమన్వితాశయరూపం ఎదుట పవిత్రార్చనలో కాలాంతమువరకూ ఉండిపోగలను. నీ కాశ్మీర జామృతమసృణాధరాల నా కరకు పెదవులు అనంతముగా గాఢచుంబనా

లీయగలను. సౌందర్యభావ దివ్యమూర్తమైన నిన్ను అదిమే నా యీ కఠినదృఢతరాశ్లేషంలో నిత్యుడను కాగలను దేవీ! దేవీ!!" అన్నాను.

"అలాగునా! అయితే సందేహం ఎందుకు? నేను కళను, నువ్వు కళాతపస్విని. మన సంయోగము లోకకల్యాణప్రదం కాదా?" అన్నది.

పిపాసార్తుడనైన నేనా సుధాకలశిని పొదవుకొన్నాను.